

Riktlinje för handläggning vid misstanke om mpox

Bakgrund

Mpox orsakas av apkoppsvirus. Apkoppsvirus delas upp i två typer, klad 1 och klad 2. Klad 1 är allvarigare med väsentligt högre dödlighet. Sjukdomen förekommer endemiskt i västra och centrala Afrika.

Mpox klad 2: Den vanligaste beskrivna smittvägen var, före 2022, från djur till människa. I ovanliga fall överfördes smittan vid nära kontakt mellan människor. Sedan 2022 sprids klad 2 för första gången i större utsträckning, även utanför Afrika. Sjukdomen har huvudsakligen drabbat män som har sex med män (MSM) och smittan har främst spridits via sexuella kontakter.

Mpox klad 1: Sprids sedan senhösten 2023 i ett utbrott, framförallt i Demokratiska Republiken Kongo. Fram till augusti 2024 har utbrottet av klad 1 spridits till flera länder i Afrika.

Se Folhälsomyndighetens samlade information:

[Sjukdomsinformation om mpox — Folkhälsomyndigheten \(folkhalsomyndigheten.se\)](https://www.folkhalsomyndigheten.se/sjukdomsinformation-om-mpox)

Följande personer rekommenderas kontakta vård

Folkhälsomyndighetens rekommendationer 2025-09-09: [Rekommendationer till resenärer med anledning av spridning av mpox — Folkhälsomyndigheten \(folkhalsomyndigheten.se\)](https://www.folkhalsomyndigheten.se/rekommendationer-till-resenarer-med-anledning-av-spridning-av-mpox)

- Om du har varit i ett område med pågående spridning av mpox, var uppmärksam på tydliga symtom på mpox, som smärtsamma blåsor och sår. Var uppmärksam på symtom i tre veckor efter att du har kommit hem. Kontakta 1177 om du får tydliga symtom. [Mpox - 1177](https://www.1177.se/om-1177/1177-om-du-far-tydliga-symtom)
- Har du haft nära kontakt med en person som misstänks ha, eller bekräftas ha mpox, kontakta vården för rådgivning, oavsett om du har symtom eller inte, och oavsett resmål.

Kontaktvägar

- Vid misstanke om klad 1 kontaktas infektionsbakjouren. Kontakta även smittskyddsläkare via växeln eller 023-490785.
- Vid misstanke om klad 2: Handläggning av mpox sker via STI-mottagningen Falun. Provtagning kan i regel vänta till närmaste vardag. Infektionsbakjouren bedömer om det måste ske jourtid.

1177 kontaktar v b Infektionsbakjouren för diskussion om klad 1 eller 2.

Person som befinner sig i hemmet uppmanas, om sjukdomstillståndet tillåter, att ta egen transport till Infektionskliniken eller STI-mottagningen.

Smittväg och smittsamhet

Viruset smittar framför allt vid nära fysisk kontakt med en person som är infekterad. Fysiska sexuella kontakter, eller andra nära hudkontakter med en infekterad person, utgör en särskilt hög risk. Infektionen kan spridas utan sexuell kontakt, till exempel inom familjer.

Viruset kan också finnas i luftvägarna, varför smitta från luftvägarna inte är helt uteslutet. Det har förekommit ett mindre antal fall med indirekt överföring av viruset, såsom via sängkläder, handdukar och sexleksaker, som en person med mpox har varit i kontakt med.

En person med mpox är smittsam från den tidpunkt då symtom uppträder. Det är hittills inte känt att en infekterad person kan smitta andra före symtomdebut. Smittsamhet bedöms föreligga till dess att sårskorpor torkat ut och fallit av. Vid komplex sjukdomsbild eller underliggande immunbrist kan individuell bedömning behöva göras av hur länge personen är smittsam.

Inkubationstid

Inkubationstiden är vanligtvis 6-13 dagar, men kan variera mellan 5 och 21 dagar.

Symptom

Vanliga symptom:

- Influensaliknande: feber, muskel-, huvudvärk
- Efter 1-3 d: *Blåsor* ofta runt könsorganen, eventuellt runt munnen men blåsor kan finnas var som helst på kroppen. Ofta smärtande!
- Svullna lymfkörtlar
- Tyngdkänsla i nedre delen av magen/ bäckenet. Problem med avföring, svårigheter att kissa.

Sjukdomen kan orsaka mycket smärta och obehag, men läker i regel av sig själv inom två till fyra veckor.

Vårdhygieniska rekommendationer vid vård och provtagning

[Vårdhygieniska rekommendationer vid fall av misstänkt eller bekräftad mpox \(regiondalarna.se\)](https://regiondalarna.se/vardhygieniska-rekommendationer-vid-fall-av-misstankt-eller-bekraftad-mpox)

Provtagning

Misstanke om klad 2: Provtagning utförs av STI-mottagningen, Falu lasarett.

Misstanke om klad 1: Utförs på avdelning 54.

PCR-analys från i första hand hud- och slemhinnelesioner såsom sår eller blåsor, i andra hand rektalslemhinna och svalg.

Vaccination

Eventuell vaccination sker via Infektionsmottagningen, Falu lasarett. Vaccinationsindikationer kan komma att ändras.

Vaccination kan i nuläget bli aktuell:

- Vid resa till områden med stor smittspridning och samtidig risk att utsättas för smitta för mpox i närmiljö, eller i samband med yrkesutövning, t ex sjukvård. Inte vid t ex turistresa med hotellboende.
- Män och transpersoner som har sex med män och som därmed har en ökad risk för att smittas med mpox.
- Personer som har sex med män mot ersättning.
- Om du har haft närkontakt med en person som är smittad eller misstänks vara smittad med mpox.

Två doser med minst fyra veckors mellanrum behövs. Det finns ingen övre gräns för tiden mellan dos 1 och 2. Dos 2 kan ges trots att flera år passerat.

Personer som tidigare fått smittkoppsvaccination rekommenderas endast en dos MVA-BN-vaccin. Två doser vaccin rekommenderas dock till patienter med immunbrist.
